

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentul se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domni colectoru.

Sumariu: Díece procese verbale ale comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luate in siedintiele dela 12, 15, 16, 19, 27 si 29 Septembree, 1, 6, 13 si 17 Octombree 1887. — Interpelatiunea dlui Ioanu Popu Reteganulu. — Bibliografia de Nicolau Putnoky.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 410/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luate in siedinti'a dela 12 Septembree st. n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bologa, vice-presiedinte. Membrii presenti: Part. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, E. Macellariu, C. Stezariu, G. Baritiu, B. P. Harsianu, I. V. Russu, I. Popescu, N. Fratesiu, controlorulu.

Secretariu: Dr. Ioanu Crisianu.

Nr. 146. Directiunea scólei civile de fete, susținute de Asociatiunea transilvana prin adres'a ddto 11 Aprilie a. c. Nr. 98 presenta la pertractare proiectulu de regulamentu internu pentru scól'a civila de fete a Asociatiunei (Ex. Nr. 256/1887).

— Proiectulu de regulamentu internu prezentatu de directiunea scólei civile de fete a Asociatiunei, inca de mainainte impartitu fiindu pe la membrii comitetului pentru studiare, se privesce de cetitu si se primesce de basa la desbaterea speciala.

Nr. 147. Urmându la ordine in legatura cu punctulu precedentu, desbaterea speciala a regulamentului.

— Titlulu regulamentului se formuléza in urmatorulu modu: „Regulamentu internu pentru scól'a civila de fete cu internatu, infintiata si susținuta in Sibiiu de Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.“

Sect. I. §. 1 si sect. II. §. 2 si §. 3 lit. a se primescu in textulu cuprinsu in proiectu; ér' §. 3 lit. b alinea 2 se primesce prin majoritate de voturi, cu modificarea, cá dupa cuvintele: „Ér pentru a realisá supraveghierea,“ sè se adauga cuvintele: „va revisuí preparatiunile invetiatoriloru si“. §. 3

lit. c, d, e, f, g, h, i, l, m, n, alinea 1 si 2 se primescu in textulu din proiectu, de asemenea si pt. r, s, t, avéndu a remané in suspensu hotarirea asupra pt. n, al. 3 si pt. o si p.

Fiindu timpul inaintatu continuarea acestei desbateri se aména pe un'a din siedintiele urmatóre.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
Vice-pres.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbale se increde dloru: P. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, I. St. Siulutiu.

S'a verificatu. Sibiiu, in 18 Septembree 1887.

I. St. Siulutiu m. p. P. Cosm'a m. p. Dr. II. Puscariu m. p.

Nr. 411/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luate in siedinti'a dela 15 Septembree n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a vice-presiedinte. Membrii presenti: G. Baritiu, B. P. Harsianu, C. Stezariu, P. Cosm'a, E. Macellariu, I. St. Siulutiu, I. V. Russu, Z. Boiu, I. Popescu, E. Brote.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 148. Dl directoru si membru alu comitetului Part. Cosm'a, prin adres'a ddto 12 Septembree a. c. cu provocare la insarcinarea primita cu datulu 16 Augustu a. c. Nr. 366 de a'si dá parerea din punctu de vedere juridicu, asupra contractului de vëndiare incheiatu cu dlu G. Manu din Dej asupra realitatiloru, ce aparținu fundatiunei „Titie“ raportéza: Contractulu prezentatu de dlu advocatu Augustinu Munténu e corectu din punctu de vedere juridicu, nu e corectu inse cu privire la timpul cumpararei si alu luarii in posesiune a realitatiloru din cestiune prin cumparatorulu, pentru-cá dlu

Manu a cumparatu realitatile acestea inca la 1883, si le foloseste dela 1 Maiu 1883.

Cumparatorul, dlu Manu avé se respunda, conformu dorintiei proprii, sum'a cumperarii de 355 fl. in 3 ani, cu incepere dela 1 Maiu 1883 pana la 1 Maiu 1886, ér pana atunci avé se platésca 8% interese anticipative, pe 6 luni înainte, cu incepere dela 1 Maiu 1883 si fiindu-cà cestiunea ajunse la comitetu in stadiulu acesta abia in Martie 1884 in privinti'a intereselor espirate la 1 Maiu si 1 Novembre 1883 in suma de 20 fl. 40 cr. se luasera de aici mesuri, cá cumparatorul sè le respunda la subscrierea contractului.

De cându cumparatorul este in folosinti'a realitatiloru cumparate, conformu conditiuniloru ce i s'au pusu prin resolutiunea din 18 Maiu 1884 Nr. 124 densulu trebuia sè platésca, pana la trimiterea sumei de 355 fl. interese 120 fl. 70 cr.

Ér daca se raspundeau regulatu aceste interese, ele elocate cu 8% mai aduceau Associatiunei alti 23 fl. 22 cr. Daca deci atatu dlu Manu, carele in persón'a sa intrunesc pe cumparatorul si executorulu testamentului, câtu si dlu Munténu si-aru fi implinitu datorinti'a la timpulu seu, fundatiunea „Titie“ aru avé adi cu 143 fl. 93 cr. mai multu decâtu are in realitate.

Pe bas'a acestora membru P. Cosm'a propune, si comitetulu decide: (Ex. Nr. 408/1887.)

— Contractulu de vëndiare incheeatu cu dlu Gavrilu Manu se apróba numai sub aceea conditiune, daca dlu Manu va raspunde si celu puçinu interesele capitalului de 355 fl. cu incepere dela 1 Maiu 1883 in sum'a de 120 fl. 70 cr. la din contra se va vinde realitatea pe calea licitatiunei, ér pentru folosinti'a dela 1 Maiu 1883 incóce se va pretinde desdaunare dela dlu Gavrilu Manu.

Nr. 149. Cu relatiune la conclusulu siedintiei trecute, se continua discusiunea asupra proiectului de regulamentu internu pentru scól'a civila de fete, cu incepere dela punctele lasate in siedinti'a premergatóre in suspensu.

Sectiunea II. §. 3 lit. *n* alinea 3 se sterge din regulamentu. Liter'a *o* din același §. se primesce in formularea: „Provede administrati'a materiala a institutului, si anume: incassédia, inregistrédia si administréza taxele la comitetulu Associatiunei transilvane, in conformitate cu normele stabilite de acesta; pórtá in regula socotél'a despre spesele facute de elevéle interne, intru câtu acestea nu sunt de purtatu din taxa de internatu, si insciintiédia din acestu respectu pe parinti si tutorii elevéloru.“

Lit. *p* a aceluasi § va suná: „Face tóte procurarile trebuincióse, la ordinele primite, pentru scóla si internatu“.

Sect. III. §. 4. se formulédia astfelu:

„Planulu de invetiamentu 'lu pune in aplicare colegiulu invetiatoriloru, impreuna cu catechetii si cu instructorii din obiectele facultative (§. 9. St. org.). Membrii colegiului invetiatorescu sunt: directorulu, invetiatorii si invetiatórele, instituiti cu salariu anualu.

Instructorii se numescu din partea comitetului Associatiunei pe lángra remuneratiune.

In §. 5. lit. *a*, dupa cuvintele: „a face instructiunea in obiectele de invetiamentu obligate, cuprinse in planulu de invetiamentu,“ sè se adauge: pe bas'a preparatiuniloru facute in scrisu pentru fie-care lectiune revisuite de directorulu (§. 3

lit. *b* alinea 2) si corectate de dènsii din anu in anu, pe temeulu esperintieloru càstigate,“ §. 5 lit. *b* se primesce in textulu din proiectu. La lit. *c* (§. 5) se substitue cuvèntulu „Stampilia“ cu „sigilulu,“ ér restulu din propositiunea 2 inpendu „pentru o taxa,“ remàne afara.

La lit. *d* (§. 5.) se substitue cuvintele „o paria“ cu „Unu esemplaru.“ La lit. *e* (§. 5.) sè inlocuesce cuvèntulu „pre-scise“ cu „fixate“. La lit. *f* (§. 5) cuvèntulu „pertractate“ se inlocuesce cu „facute“. Lit. *g*, *h*, *i*, *l*, *m*, (§. 5.) se primescu intocmai in textulu proiectului.

Din §. 6. se stergu cuvintele din urma: „ale dilei de elevéle interne.“

Sect. IV. §. 7. alin. 1 precumu si pt. *a*, *b*, *c*, se primescu in textulu din proiectu.

In pt. *d* (§. 7.) se intercalédia dupa cuvintele: „avèndu celu mai deplinu dreptu.“ cuvintele: „si stricta datorintia.“

Fiindu timpulu inaintatu continuarea discusiunei se amena pe siedinti'a viitóre.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bologna m. p.,
v. presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secret.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde Dloru :
Cosm'a, Siulutiu, Boiu.

S'a verificatu.

Sibiiu, in 18 Septembre 1887.

Siulutiu m. p.

Cosm'a m. p.

Dr. II. Puscariu m. p.

Nr 412/1887.

Procesu verbale

alu Comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatú in siedinti'a dela 16 Septembre 1887.

Presiedinte: Iacobu Bologna, vice-presiedinte.
Membrii presenti: I. Popescu, C. Stezariu, P. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, I. St. Siulutiu, B. P. Harsianu, Elie Macellariu, Z. Boiu, G. Baritiu, I. V. Russu, Nicanoru Fratesiu, controloru.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 150. In legatura cu conclusulu siedintiei trecute, se continua desbaterea proiectului de regulamentu prezentatu de directiunea scólei civile de fete a Associatiunei.

— Sect. V. §. 8 pt. *a. b. c. d. e. f.* si *g.* se primescu in textulu din proiectu.

In punctulu *h.* §. 8 se adauga dupa „stabilirea“ cuvintele: „clasificatiuniloru precum si a“

§§. 9. si 10. se primescu in textulu din proiectu.

In §. 11 al. 1 se adauga dupa: „invetiatoresele cu votu decisivu“ cuvintele: „ear la statorirea clasificatiuniloru si catechetii“.

§. 12 al. 1 se primesce in textulu din proiectu.

In al. 2. §. 12 se inlocuesce cuvèntulu, „stampili'a“ cu „sigilulu“ si „o paria“ cu „unu esemplariu“.

In §. 13. se inlocuesce cuvèntulu „directorului“ cu „presiedintelui“

Din §. 14 se stergu cuvintele: „sau in cause de disciplinare a unui membru din colegiulu invetiatoriloru“.

Secțiunea VI. §§. 15. 16. se primescu întocmai că în proiectu, avendu a se șterge din §. 16. punctu A. al. 2. cuventulu „frisatulu“.

Din §. 17. se șterge cuventulu „prietini“.

§§. 18 și 19 se primescu în textulu din proiectu.

§. 20. se formulédia: „Directórea, invetiátórele, care locuescu în internatu, și guvernantele i-au vîptulu la mas'a comuna a elevellor“.

Secțiunea VII. §§. 21. 22. 23. 24. se primescu în textulu din proiectu.

§. 25. Alineatulu din urma se formulédia: „Cându se aplica pedéps'a statorita sub *g.* elevele deținute voru fi supraveghiate de guvernante în decursulu pedepsei“.

§§. 26. 27. și 28. se primescu în textulu din proiectu.

Sect. VIII. §. 29. se formulédia: „Personalulu ajutorulu se compune din guvernante, numite de comitetulu Asociatiunii, de bonne, servitori și servitóre, angagiatu în cointielegere de directoru și directóra“.

§. 30. se șterge cu totulu.

§§. 31 și 32. se primescu în textulu proiectului.

În §. 33. se ștergu cuvintele: „afara de administratoru“.

Secțiunea IX. §. 34. se formulédia: „Schimbări în acestu regulamentu se voru face numai prin comitetulu Asociatiunii transilvane“.

Cá nou §. are se între în regulamentu dispozițiunea:

„Regulamentulu actualu întra înmediatu în vigóre“.

Dupa o noua cetire regulamentulu internu se stabilescu în cuprinsulu urmatoru:

Regulamentu internu

pentru scóla civila de fete cu internatu înfiintiatu și susținutu în Sibiu de Asociatiunea transilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu.

I. Scopulu Regulamentului.

§. 1.

Scopulu regulamentului acestuia este: a precisa sfer'a de activitate a tuturor persónellor, cari sunt ocupate în scóla și internatu, și a indica ordinea, în care este a se procede întru realizarea scopului acestui institutu, care este educatiunea prin instructiune și conducere potrivita a elevellor concrediute institutului.

II. Directiunea scólei.

§. 2.

Conducerea generala a institutului atátu cá scóla, câtu și cá internatu, fiindu concentrata în mânilor directorului (§. 17 alu statutului de organizare), îndatorirea principala a directorului este a purtá grija pentru conservarea unitatii în invetiamentu, în disciplina și în întregulu organismu scolaru.

§. 3.

Agendele directorului sunt:

a) Conducerea și supraveghierea colegiului invetiatorescu, pentru-ca prin lucrarea acestuia se se realizodie unitatea amin-tita în §. 2.

b) Spre acestu scopu va supraveghia observarea cu acuratetia a planului de invetiamentu și menținerea disciplinei.

Ér pentru a realizá supraveghierea va visitá în fie-care luna celu puțin u odata fia-care classa, pentru a se informá

despre progresulu în invetiamentu și despre diligenți'a și purtarea elevellor, despre menținerea disciplinei din partea invetiatórellor și despre tractarea metodicu a obiectellor de invetiamentu *).

c) Constatându cu ocasiunea acestor revisiuni, cá la tractarea obiectellor de invetiamentu sau la menținerea disciplinei, invetiatórellor nu a procedatu metodicu și conformu prescrierilor pedagogiei, sau cá a lucratu în contr'a intențiunilor scólei, va face pe invetiatórellor atentu la aceste scaderi între 4 ochi. Invetiatórellor are se se conformodie invetiatiunilor primite, crediendu-se înse neîndreptatitu, póte cere tractarea cesțiunii în conferenți'a colegiului invetiatórellor, sau în urma, transpunerea ei la comitetulu Asociatiunii transilvane pentru competentu afacere.

d) Directorulu primescu și plânsórellor, ce s'ar face de parinti sau alte persóne asupr'a invetiatórellor. Aceste plânsórellor se facu cu graiulu, la cerere espresa înse potu fi luate în scrisu la protocolulu ce se va redactá înmediatu. Directorulu va cercetá cu ingrigire caus'a, cautându a delatura scaderile prin bun'a întielegere sau prin admonitiune. La casu cându nu va ajunge pe acésta cale la resultatu, va raportá comitetului Asociatiunii, pentru-cá din partea acestuia se se facu dispozițiile necesarie de a dreptulu, sau dupa cercetare, executata prin unu delegatu specialu.

e) Dá concedii elevellor pe timpulu mai multu de o di și pe timpu până la 14 dile invetiatórellor împedecati prin bóla sau alte cause binecuventate. Fiindu înse trebuintia a se da unu invetiatórellor concediu mai lungu, cererea de concediu are a se supune pentru aprobare comitetului Asociatiunii.

f) Dispune substituirea invetiatórellor concediatu.

g) Ingrijescu pentru edarea eventualelor sciri scolare tiparite (programu).

h) Intreține corespondenți'a cu comitetulu Asociatiunii transilvane, avendu a duce în deplinire tóte dispozițiunile (ordonanțiile) acestuia, privitóre la institutu și a-i da tóte informațiunile necesarie.

i) Presentu comitetului Asociatiunii totu la $\frac{1}{4}$ anu, pentru informațiune, raportu despre resultatulu revisiunilor facute în clase, și de câte ori trebuintia va cere, propunerile de îmbunatatire în organismulu institutului. Aceste din urma înse numai dupa cointielegerea avuta cu colegiulu invetiatorescu.

l) Intreține corespondenți'a cu publiculu esternu, adecu cu parinti și tutorii elevellor, carora în intervale potrivite va relata despre tóte lucrurile, cari resulta din petrecerea fetitellor cá eleve ale institutului.

m) Pórtu corespondenția cu autoritatile publice, administrative scolare, în ceea-ce privescu institutul.

n) Primescu și esamenédia documentele pe bas'a carora sunt a se primí elevele în institutu, ér cându primirea nu se face pe bas'a documentellor, dispune ținerea esamenellor de primire prin invetiatórellor respectivi cu asistenti'a sa.

Fiindu documentele în ordine, sau în urm'a esamenului de primire, înscrie elevele primite în matricul'a scolaru, pentru purtarea careia e responsabilu (§. 13 st. org.)

o) Provede administrati'a materialu a institutului și anume: încassédia, înregistrédia și administrédia tacsele la comitetulu

*) Alineatulu acesta a primitu o noua formulare prin conclusulu dto 17 Octobre a. c.

Asociațiunii transilvane în conformitate cu normele stabilite de acesta, poartă în regula socotelele despre cheltuielile făcute de elevii interni, întrucât acestea nu sunt de purtat din taxă de internat, și înștiințându-i din acest punct de vedere pe părinți și tutorii elevilor.

p) Face toate procurările trebuincioase la ordinele primite pentru școală și internat.

r) Supraveghează cursul afacerilor în internat în toate direcțiile (§. 16. st. org.).

s) Convoca și conduce conferințele colegiului didactic.

t) Ține în ordine protocoalele de înmatriculare, de clasificare, de eschize și arhivul.

III. Colegiul invetiatorilor.

§. 4.

Planul de invetiamențu 'lu pune în aplicare colegiul invetiatorilor, împreună cu catechetii și cu instructorii din obiectele facultative. (§. 9 st. org.) Membrii colegiului invetiatorescu sunt: directorul, invetiatorii și invetiatorele înstituiți cu salariu anual.

Instructorii se numesc din partea comitetului Asociațiunii pe lângă remuneratiune.

§. 5.

Agendele colegiului invetiatorescu sunt:

a) a face instrucțiunea în obiectele de invetiamențu obligate, cuprinse în planul de invetiamențu. La distribuirea acestor obiecte între membrii colegiului înse se va lua considerare la pregătirea și înclinările speciale ale fiecăruia*).

b) În fiecare clasă va funcționa unul din membrii colegiului, că invetiatoriu de clasă, și în această calitate va purta grija, că elevii se cercetească școlă regulat, și absențele întâmplătoare le va ține în evidență.

c) Invetiatorul de clasă poartă pentru elevii clasei sale protocolul de clasificare și scrie testimoniile școlare. Aceste înse numai prevădute cu sigiliul direcțiunii și subscrise de director se vor estrada.

d) Unu exemplariu alu protocolului de clasificare și prezenta la finea anului școlar comitetului Asociațiunii.

e) Invetiatorii au a face lecțiile din obiectele prescise la orele fixate, avându a se conforma în această privință hotărârilor autorităților superioare.

f) Lecțiile făcute din fiecare obiect în o săptămână, au se fie induse de fiecare invetiatoriu în protocolul de lecții, pentru a înlesni controlul din partea organului, ce face reviziile lunare. Protocoalele acestea se vor conserva în cancelariu a directorala.

g) Înainte de începerea lecțiilor, fiecare membru alu colegiului invetiatorilor va face, după unu turnus săptămânal, stabilit de director, inspectiunea claselor, pentru a se convinge, dacă toate sunt în clasă în ordine. Spre acestu scop se va prezenta în săptămână de inspectie cu ¼ ora înainte de începerea orelor de școală, dimineața și după prânziu.

h) În casu cându directorul aru fi împedat de a funcționa, la convocare din partea acestuia fiecare din mem-

brii colegiului invetiatorescu este datoru a lua asupra sa agendele direcțiunii pentru timpul absentării directorului.

i) Unul dintre invetiatori este custodele bibliotecii școlare, altul alu bibliotecii elevilor, și este prestu totu fiecare membru alu colegiului va purta de grijă și va fi responsabilu de cartele, aparatele și materialele, de cari dînsul se serveste la instrucțiune.

l) Invetiatorele, locuindu în internat, sunt datore a stă directorului întru ajutoriu la conducerea afacerilor internatului. Ele voru avea mai alesu se supraveghească corecțiunile elevilor interni și în timpul liberu, afară de orele de lecții, se supraveghească elevii interni, în timpul cându guvernantele ar fi absente. Nu potu fi înse obligate a implini toate funcțiile de guvernanta, ci numai de acele, cari sunt corespunzătoare caracterului lor de invetiatore și nu potu jigni autoritatea, ce trebuie se o aiba față cu elevii. În casu de trebuință unu dintre invetiatore substitue pe directoru în funcțiune.

m) Invetiatorele au se țina înse și orele de conversație cu elevii interni, întrucât această după cunoștința lor de limbă e cu putință. Dacă din cauză tocmai îndigită invetiatorele nu aru putea satisface acestei datorințe, voru fi substituite după trebuință prin guvernante.

§. 6.

Catechetii celor două confesiuni, caror aparțin Români, pre lângă instrucțiunea în doctrina religioasă (după planurile impuse de respectivele consistorii) normă și timpul, în care elevii au se cercetească biserică, și se marturisască și cuminece, mai departe rugăciunile, ce au a se servi la diferitele ocaziuni.

IV. Conducerea internatului.

§. 7.

Conducerea internatului împreună cu școlă Asociațiunii transilvane, este concredita directorului internatului (§. 16 st. org.)

Agendele directorului sunt:

a) a supraveghea purtarea elevilor în timpul, în care nu sunt ocupate cu instrucțiunea în clase, a purta de grijă de ocuparea lor în conformitate cu caracterul și intențiile institutului, a menține disciplina în internat și a veghea asupra observării stricte a ordinii de casă, dându prin toate direcțiunile potrivite creșterii elevilor. Dreptu ajutoriu întru implinirea acestei misiuni are pe guvernantele, cari întru toate au se se conformească ordinilor primite dela director și pe invetiatorele, cari au locuiri în internat, întrucât acestea nu sunt ocupate cu instrucțiunea (§. 16. st. org. și §. 5. alu reg.).

b) a supraveghea întreținerea igienică și corespunzătoare a elevilor interni, fiindu responsabilă pentru curățenia institutului prestu totu, a locuțiilor, a paturilor, a vestimentelor s. a.

c) a purta grija, că elevii interni se fie prevădute cu toate cele trebuincioase.

d) a priveghea asupra alimentării, avându celu mai deplin dreptu și stricta datorință de control asupra bucătăriei. În aceste direcții i sunt spre ajutoriu, guvernantele, bonele, servitorii și servitoarele institutului.

*) Totu prin conclusul dte 17 Octombrie a. c. s'a schimbatu și pt. a. din §. 5.

V. Conferențiile colegiului invetiatorescu.

§. 8.

In conferenție se facu:

a) comunicările dispozițiilor referitoare la institutu, cari vinu dela comitetulu Asociatiunii transilvane sau dela autoritățile școlastice ale statului.

b) ficsarea timpului pentru examenele semestrale.

c) alegerea manualelor de instrucțiune.

d) statorirea planului de ore.

e) decisiuni pentru îmbunătățirile, a caroru necesitate se va ivi in decursulu timpului, cu observarea §. 14 alu acestui regulamentu.

f) consultari despre tractarea speciăloru obiecte de invetiamentu și despre educatiunea elevelor, precum și asupra observărilor facute din caus'a revisiilor lunare cu privire la invetiatori, disciplina, progresu s. a. (§. 3 b. c. reg.)

g) consultările despre dorințele și esperiențele școlare ale invetiatorilor și despre propunerile prezentate de densii.

h) stabilirea clasificățiilor precum și a raportului generalu anualu către comitetulu Asociatiunii transilvane și a datelor școlare, ce eventualu voru avea a fi publicate.

§. 9.

Conferențiile suntu ordinare sau estraordinare. Cele ordinare se voru ținea in fie-care luna din anulu școlasticu odata, ér cele estraordinare de câte ori va cere trebuința.

§. 10.

Conferențiile le convóca directorulu, ér in casu de absentia a directorului, substitutulu seu. Totu directorulu este și presidentulu conferențelor, cându este de fatia, ér in lips'a lui membrii presenti voru alege pe unulu dintre ei de presidentu ad hoc.

§. 11.

La conferenție iau parte directorulu, directóru internatului și invetiatorii și invetiatórele cu votu decisivu, sau la statorirea clasificățiilor și catechetii. Directóru inse, daca nu este totodata și invetiatóre, are votu decisivu numai in afacerile ce privescu internatulu și in casuri de disciplina.

Instructorii institutului participa la conferenție numai cu votu consultativu.

§. 12.

Unulu dintre invetiatori, dupa unu turnus statoritu de colegiulu invetiatoriloru funcționédia la fie-care conferenția cá notariu.

Procese verbale redactate de notariu și conținendu propunerile și decisiunile, se voru autentica prin doi membrii designati prin conferenția spre acestu scopu, și provideute cu sigilulu direcțiunei, cu subscrierea directorului, notarului și a membriloru designati pentru autentificare, se voru pastrá in archiv'a direcțiunii. Unu exemplariu alu procesului verbalu alu conferenției se transpune comitetului Asociatiunii transilvane pentru informațiune și eventuale dispozițiuni.

§. 13.

Hotaririle conferențelor, cându se va nasce divergenția de pareri, se voru luá cu maioritate de voturi. Doi dintre membrii presenti potu cere votare nominala, avendu atunci a se însemna votanții cu numele la procesulu verbalu. In

casuri de paritate de voturi, decide votulu presiedintelui. Fia-care din membrii minorității póte cere, cá votulu lui eventualu separatu, se fie alaturatu la procesulu verbalu.

§. 14.

Hotaririle conferenției in afacerile curente de invetiamentu, de disciplina și de administrare se punu imediatu in lucrare. Pentru afaceri de regulari, cari privescu întregulu, sau in cause de modificari esențiale in organismulu institutului, sau in cause de eliminari de eleve, se cere aprobarea concludelor conferenției prin comitetulu Asociatiunii transilvane.

VI. Ordinea de di.

§. 15.

Avendu in vedere, cá celu mai bunu mijlocu alu disciplinei, indispensabila la crescerea tinerimii, e ocupatiunea, elevele acestui institutu, fără a fi preste mesura încordate, au se fie tóta diu'a ocupate. Ocupatiunea inse are se fie astfelu impartita, cá dintrens'a se resulte educatiunea armonica a tuturoru facultăților sufletesci și trupesci ale elevelor.

In conformitate cu cele premise sub „ocupatiune“ este a se întielege, pre lângă instrucțiune lucrulu de mână și meditatiunea și gimnastic'a, conversație, jocurile și preumblarea.

§. 16.

Avendu in vedere deosebirea ce exista între dilele de serbatóre și dilele de lucru se stabilește pentru institutul nostru următoarea ordine de di:

A. Pentru dilele de lucru:

Var'a se voru scula elevele interne la órele 5¹/₂, érn'a la órele 6 diminiéti'a. Imbracatulu, spalatulu etc. apoi facerea rugaciuniloru rituale (prescrise de catichetulu confesiunii, careia aparținú) și dejunulu au se fie terminate la órele 7. Dela 7—7³/₄ este timplu de meditație, ér' dela 7³/₄—8 óre timplu de recreație.

La órele 8 se incepe instrucțiunea in clase și durédia in timplu ficsatu in planulu óreloru. De regula voru ținea prelegerile înainte de amédi până la órele 11. Intre óre se voru lasá eleveloru câte 10 minute, ér' la órele 10 câte 15 minute pentru recreație.

La 10 óre se va servi eleveloru interne ceva de gustatu.

Intre órele 11 și 12 (eventualu 10 și 12) elevele interne cari nu au instrucțiune in clasa, sau óre din obiectele facultative, se voru ocupá cu studiulu sau cu exercitii in music'a instrumentala. Dela 12—12¹/₂ este timplu de recreație.

La órele 12¹/₂ elevele interne se conduc in refectoriu, unde dupa rugaciunea rituala voru luá prândiulu. Dupa prândiu au timplu de recreație până la 1¹/₂ óre.

Dela 1¹/₂—2 óre este timplu de studiu, ér' dela 2—4 sunt óre de lectiuni in clasa, cu intrerupere de 10 minute dupa óra 1. La órele 4 se servește eleveloru interne cev'a de gustatu, ér' dela 4—6 este timplu menitu pentru gimnastic'a, conversație, musica instrumentala și alte obiecte facultative.

Dela 6—7 este óra de recreație, dupa anotimplu sau in gradina, sau in sal'a de recreație, unde elevele sub supraveghierea guvernăntelor se voru juca, făcendu miscare trupésca cátu de multa.

Miercurea, cându timpul este favorabilu in ór'a acést'a elevele interne voru fi duse la preumblare.

Érn'a cându ór'a acésta este intunerecu, preumblarea se va mutá pe timpul inainte de 3 óre.

Dela órele 7—8 este timpul menitu pentru cina si rugaciune, ér' dela 8—9 se voru ocupá elevele in salele de meditatiune cu lectiile loru.

La órele 9 sér'a elevele interne voru fi conduse in salele de dormitu, unde dupa seversirea rugaciunii rituale se voru culcá.

B. Pentru Dumineci si serbatori:

Sculatulu si dejunulu se intempla cu o óra mai târdiu. Dupa dejunu o óra de studiu, ér' dupa aceea timpul de recreatie si pregatire pentru biserica, pâna la timpul, cându voru fi conduse elevele la biserica.

In tóte Duminecile si serbatorile, in cari timpul nu este preste mesura nefavorabilu, elevele interne, cari nu sunt reținute prin morbu sau alte cause grave, voru cercetá, conduse de o invetiátóre sau guvernanta, liturgi'a in biserica, careia apartínu.

Dupa biserica, reintorcénduse acasa, voru intrebuintia timpul pâna la masa cu meditatiune sau lucrarea temeloru.

La órele 12^{1/2} timpul pentru prândiu si rugaciune pâna la 1^{1/2} dela 1^{1/2}—4 este timpul de recreatie, si anumitu dela 1^{1/2}—2 jocuri sociale si gimnastice, ér' dela 2—4 preumblare, cându timpul permite, la locu potrivit, dupa putintia afara de orasiu. Fiindu timpul nefavorabilu pentru preumblare, elevele voru petrece sub supraveghierea guvernaneloru cu jocuri si distractiuni potrivite pâna la órele 4.

Timpulu dintre órele 4—6 se va intrebuintia cu lectura privata (dín cãrti permise de invetiatorulu de limb'a materna, sau scóse din bibliotec'a elevelor), sau scriindu epistole la parinti, rudenii s. a.

Directór'a internatului, in persóna sau prin guvernante, are se supraveghiedie corespondenti'a privata a elevelor.

In lunile de vara, cându caldur'a este mare, se póte schimba ocupatiunea dintre órele 2—4 cu cea dintre órele 4—6 si viceversa. Dela 6—7 este timpul de recreatie, ér' dela 7—8 cina si rugaciune rituala. Dela 8—9 este timpul de meditatiune, in care elevele, ce 'si au gatatu mai iute teme si lectiunile, potu petrece timpul restantu cu lectura si corespondentia privata. La órele 9 este timpul de culcare, cá si in dilele de lucru.

§. 17.

Duminec'a si in serbatori directór'a póte permite elevorulu a esi din internatu, daca sunt cerute si conduse de rudenii sau alte persóne onorabile din locu. Pentru órele de studiu inse si in aceste dile tóte elevele interne au se fie in internatu.

§. 18.

Cându permisiunea de esire din internatu si lipsire dela lectii se cere din partea parintiloru si nu aru fi presentu unulu din invetiatorii de clasa, permisiunea se póte da din partea directórei pentru 1 di de lucru. Permisieunea are inse se fie adusa la cunoscinti'a invetiatorului respectivu de clasa.

Daca invetiatorulu de clasa se afla presentu, concediulu se póte da numai cu invoirea lui.

Concedii pe timpu mai indelungatu se potu da numai cu invoirea directorului.

§. 19.

De ordinea interna se ține si aceea, cá fia-care eleva se-'si aiba atátu in sal'a de studiu câtu si la masa si in dormitoru, mai departe pentru cãrti garderoba si utensiile, loculu seu designatu prin directór'a sau organele acesteia.

§. 20.

Directór'a, invetiátórele care locuescu in internatu si guvernantele i'au viptulu la mas'a comuna a elevelor.

VII. Tractarea cu elevele.

§. 21.

Considerându cá scól'a si internatulu Asociatiunii transilvane suntu create si susținute pentru cultivarea si educatiunea secsului femeiescu, care are se formodie bas'a societatii culte a Romaniloru din patria, se cere inainte de tóte, cá elevele se fie dedate la ordine, curatienie, diligentia, ascultare si iubire de adeveru. De aceea tractarea cu elevele are se fie blânda, cu iubire si dreptate, dara démna, seriósa si stricta, acolo, unde este trebuintia. Pentru de a ajunge la rezultatulu doritu este neaperatu de trebuintia, cá toti cei incredintiati cu conducerea afaceriloru scólei si internatului se premérge elevorulu intru tóte cu esemplulu loru bunu.

La instruirea elevorulu este a se procede dupa regulele pedagogice, nu cu severitate preste mesura, nu cu mijlóce de sila, ci cu indulgentia si insufetire, cercându a face pe eleve se-'si implinésca datorintiele din interesu si din iubire pentru ce este bunu si frumosu, ear nu din frica sau ambitiune desiarta.

§. 22.

In conformitate cu aceste principii este interdisu a preferá sau a favorisá pe o eleva dintre cealalte. Prin urmare locatiunea dupa rezultatulu studiului nu este permisa, precum nu este permisu nici a designa o banca separata pentru cele mai slabe, sau a pune eleve in oficii, cari le-aru dá drepturi sau prerogative preste cealalte.

§. 23.

Fiind-cá pentru formarea unui caracteru nobilu este intr'o forma stricaciósa a pune ambiti'a in primul planu, sau a o suprima cu totul, este strictu interdisu, a intrebuintia espresioni vatemátóre, sau epitete, cari sunt de natura a face pe eleve de risu sau de ocará inaintea celorlalte.

§. 24.

Membrii colegiului invetiatorescu si personalulu ajutatoru au se agráesca pe tóte elevele cu Domniata.

§. 25.

Pedepse se voru aplicá numai acolo, unde alte mijlóce nu ajuta, ér' cele aplicate potu fi numai de acele, ce sunt admise fara discutiune in sciinti'a pedagogica, si anume in modu gradatu:

- a) Admonitiune.
- b) Dojenire binevoitóre.
- c) Ocupatiune estraordinara domestica in casu de negligentia.
- d) Interdicere pe unu timpul anumitu pentru cele interne, a esirii la preumblare sau la cunoscuti.

e) Admoniare prin concludu conferentialu, inaintea colegiului invetiatorescu.

f) Admoniare prin concludu conferentialu inaintea elevelor clasei.

g) Reținerea in clasa dupa' órele de lectii.

h) Insciintiare la parinti prin concludu conferentialu.

i) Admonitiune cu amenintiare de eliminare din institutu, si

l) Eliminare.

Cându se aplica pedéps'a statorita sub *g*, elevele deținute voru fi supraveghiate de guvernante in decursulu pedepsei, ér cea de sub *l*, numai dupa aprobare din partea comitetului Asociatiunii transilvane se póte esecută.

§. 26.

Pedepse dejositóre, sau din punctu de vedere sanitaru neadmisibile, cum este pedéps'a corporala sau detragerea alimentatiunii, sunt cu desevarsire interdise.

§. 27.

Dreptulu de a pedépsi 'lu au: directorulu sub tóte impregiurarile, apoi in órele de instructiune invetiatorii si invetiátórele, cari se afla in clase, ér' directór'a afara de órele de instructiune asupr'a elevelor din internatu. Pentru inconveniente comise de elevele esterne, afara de órele de instructiune, numai directorulu sau invetiatorulu de clasa au dreptulu de a dictá pedepse. Guvernantele nu potu aplicá decátu pedepsele statorite sub *a*, si *b*, ér' in casuri, cându este necesaru a se aplicá o pedépsa mai simtítóre, trebeu sè se céra intervenirea directorului sau a directórei.

§. 28.

La inceperea activitatiei loru invetiatorii si invetiátórele se obliga prin subscrierea acestui regulamentu, depusa in cancelaria directiunii, la observarea cu scumpetate a lui.

VIII. Personalulu ajutoriu.

§. 29.

Personalulu ajutoriu se compune din guvernante numite de comitetulu Asociatiunei, bonne, servitori si servitóre, angajati in cointielegere de directoru si directóra.

§. 30.

Guvernantele si bonele sunt de ajutoriu in afacerile internatului, avendu cele dintei mai alesu a purtá de grija de elevele interne in privinti'a ocupatiuniloru in órele afara de lectiuni, in dormitóre si refectoru, ér cele din urma a purtá grija de curatienia elevelor, de garderob'a loru si de eventual'a loru ingrijire in casu de inbolnavire. In tóte aceste afaceri ale internatului guvernantele si bonele stau inaintea de tóte la ordinile directórei, ér' directorulu are dreptulu de supraveghiere. Tractarea guvernantelor si bonneloru cu elevele are sè se conformedie normelor cuprinse in acestu regulamentu.

§. 31.

Servitorii si servitórele suntu supusi in prim'a linie directorului, au inse a se conforma neconditionatu ordineloru primite dela directór'a internatului si sunt respundietori pentru ordinea si curatieni'a institutului cá localitate.

Cându voru primí vr'unu ordinu dela vr'unu invetiatoriu sau invetiátóre, sau guvernanta intru cátu acesta ar priví institutulu, au se'lu implinésca cu punctualitate si fâra contradicere.

Fatia cu elevele au sè se pórté sub tóte imprejurarile rezervatu si cuviinciosu.

§. 32.

Personalulu ajutoriu avendu locuinti'a in internatulu scólei, are sè se conformedie in privinti'a esiriloru, in timpulu eventualu liberu, dispositiuniloru directiunii, care va norma aceste esiri dupa trebuintiele internatului.

IX. Schimbarea regulamentului.

§. 33.

Schimbari in acestu regulamentu se voru face numai prin comitetulu Asociatiunii transilvane.

§. 34.

Regulamentulu actualu intra inmediatu in vigóre.

Nr. 151. In legatura cu punctulu precedentu si cu provocare la §. 17. alu 4. din stat. de organizare alu scólei civile de fete a Asociatiunei, in urmarea caruia comitetulu esercita prin delegati dreptulu de suprainspectiune asupr'a cursului regulatu alu tuturoru afaceriloru dela scól'a Asociatiunei, membrulu comitetului Partenie Cosm'a propune: sè se desfaca pe viitoriu oficiulu de delegatu de oficiulu de directoru, cu care a fostu impreunatu in urm'a concludului comitetului dto 24 Augustu 1886 Nr. 306 punctu prot. 86. avendu comitetulu a provedea acelu oficiu printr'unu altu membru din sinulu seu. Membrulu B. P. Harsianu spriginindu propunerea de mai susu, face amandamentulu, cá provisiunea oficiului de delegatu se se innoésca din 6 in 6 luni.

Punendu-se cestiunea la votu

— Se primesce propunerea membrului P. Cosm'a fâra amandamentulu facutu de membrulu B. P. Harsianu.

Nr. 152. Cu relatiune la concludulu dela punctulu precedentu membrulu P. Cosm'a propune de delegatu alu comitetului in afacerile scolare si ale internatului pe membrulu Ioanu Popescu, profesoru seminarialu.

Membrulu B. P. Harsianu propune a fi alesu de delegatu membrulu comitetului I. V. Russu, protopresbiteru.

Punendu-se cestiunea la votu

— Se alege de delegatu alu comitetului in afacerile scolare si a internatului membrulu comitetului Ioanu Popescu.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p., Dr. Ioanu Crisianu m. p.,
v.-presiedinte. secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru: P. Cosm'a, I. St. Siulutiu, Dr. II. Puscariu.

S'a verificatu. Sibiiu, in 18 Septembre 1887.

P. Cosm'a m. p. I. St. Siulutiu m. p. Dr. II. Puscariu m. p.

Nr. 417/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului român, luat in siedinti'a dela 19 Septembre 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte. Membrii presenti: Dr. II. Puscariu, P. Cosm'a, E. Macellariu, I. V. Russu, I. Popescu, B. P. Harsianu, G. Baritiu, Nicanoru Fratesiu, controloru.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 153. In vederea, cá cu inceperea anului scol. curentu s'a sporitu numerulu elevelor interne dela scól'a civila

cu internatu a Asociatiunei astfel, că se arata trebuința de a se deschide și alu treilea dormitoru și în urmăre și lipsă accentuata în raportulu directiunei dela numit'a școlă de dto 8 Iuliu a. c. Nr. 191 referitóre la instituirea unei guvernante, ceea ce, în conformitate cu §. 29. din regulamentulu internu stabilitu în ședința comitetului dela 16 Septembrie a. c. Nr. 412 cade în competența comitetului; în vederea, că la acestu comitetu a intratu, cu privire la prevederea acestui postu cu datulu 17 Septembrie a. c. unu ofertu dela dsiór'a Mari'a Urechia, absolventa a cursului normalu din asilulu „Elen'a Dómn'a“ și fosta profesóra, se pune la ordinea dilei implinirea unui postu de guvernanta la internatulu școléi civile de fete.

În considerarea, că domnisiór'a Mari'a Urechia în adres'a sa ddto 17 Septembrie a. c. cere înainte de tóte a fi instituita de profesóra extraordinara pentru limb'a franceza, unu postu, la care comitetulu aru avé sè reflecteze numai în lini'a a dou'a, avéndu a se gândi acum specialu la prevederea postului de guvernanta, secretariulu II propune: postul de guvernanta la internatulu școléi civile de fete susținute de Asociatiune, sè se indeplínésca pe calea concursului, rămânédu a se face acésta cu privire la posibilitatea ce este a se dá elevorulu de a se perfectoná și în conversatiunea franceza.

Dlu primu secretariu G. Baritiu propune: Înainte de a se hotarí cestiunea în meritu se insarcinédia directorulu și directór'a institutului se chime la sine pe domnisiór'a M. Urechia și se staverésca cu ea: daca, pe lângă postul de instructóra în limb'a franceza, este aplicata a primí postulu de guvernanta, dupa cum este staveritu în §. 30 din regulamentulu internu alu școléi stabilitu în ședința comitetului dela 16 Septembrie a. c. Nr. 412 sau numai unele din afacerile guvernantei, apoi sè 'si dea opiniunea asupra cererei densesi.

Punédu-se cestiunea la votu. (Ex. Nr. 415 1887.)

— Se primesce propunerea dlui primu-secretariu G. Baritiu.

Nr. 154. Secretariulu II presenta cererea domnisiórei Azot'a Secul'a absolventa de class'a IV normala a asilului „Elen'a Dómn'a“ de dato 16 Septembrie a. c. de a fi denumita de profesóra la școl'a civila de fete a Asociatiunei transilvane. (Ex. Nr. 413 1887.)

— Ne fiindu în vacanta nici unulu din posturile de profesóre dela acestu internatu, cererei presente nu se póte satisface.

Nr. 155. Constatandu-se necesitatea de a se marí editiunea fóei „Transilvani'a“ comitetulu decide:

— Fói'a Asociatiunei „Transilvani'a“ sè se scóta cu începere dela 1 Septembrie a. c. în câte 700 de esemplare.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru: Dr. Puscariu, Cosm'a, Baritiu.

S'au cetitu și verificatu. Sibiiu 21 Septembrie 1887.

Dr. II. Puscariu m. p.

Cosm'a m. p.

G. Baritiu m. p.

Nr. 429/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna și cultur'a poporului român din ședința dela 27 Septembrie n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: Elia Macellariu, Z. Boiu, I. V. Russu, I. Popescu, B. P. Harsianu, G. Baritiu, C. Stezariu, P. Cosm'a, I. St. Siulutiu, E. Brote.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 156. Dl Dr. D. P. Barcianu prin hârti'a de dto 21 Septembrie a. c. abdice de postul de directoru alu școléi civile de fete susținute de Asociatiunea transilvana, pentru-ca în „regulamentulu internu pentru școl'a civila de fete întemeata și susținuta în Sibiiu de Asociatiunea transilvana pentru literatur'a româna și cultur'a poporului romanu“, votatu de comitetu în ședința dela 16 Septembrie a. c. Nr. 412, și în conclusulu luat cu acela de odata, afla pentru sine votu de neincredere. (Ex. Nr. 419/1887.)

În legatura cu acést'a se presenta și hârti'a domnisiórei baronesa Helena Poppu de dto 27 Septembrie a. c., prin care abdice de postul de directóra a școléi civile de fete cu internatu a Asociatiunei totu din motivulu, pentruca în regulamentulu internu pentru numit'a școlă și în conclusulu luat cu acela de odata afla pentru sine votu de neincredere. (Ex. Nr. 423/1887.)

— Ambele adrese se predau unei comisiuni în persónele dloru: E. Macellariu, Zacharia Boiu și Dr. II. Puscariu, cu insarcinarea: se deie Dlui directoru Dr. D. P. Barcianu și domnisiórei directóra Helena baronesa Poppu explicatiunile de lipsa, că hotaririle comitetului, la care se provóca densii în adresele citate, nu invólva în sine nici unu votu de neincredere pentru densii, și se'i capacitedie a'si revocá abdicerea; pentru casulu unei insistari din partele pe lângă abdicerile facute, comisiunea se faca propuneri în ceea ce privesce pasii ulteriori, ce aru fi se'i întreprindia comitetulu în afacerea acésta.

Nr. 157. Directiunea despartimentului III (Sibiiu) alu Asociatiunei transilvane prin adresa de dto 4/16 Septembrie a. c. asterne sum'a de 197 fl. 29 cr. ce a încursu, cá venitu curatu dela balulu datu cu ocașiunea adunarii generale a Asociatiunei ținute în Sibiiu (Ex. Nr. 409/1887.)

— Sum'a de 197 fl. 29 cr. v. a. se transpune la cass'a Asociatiunei, avédu a se adevérí primirea.

Nr. 158. Comitetulu reuniunei romane de cântari din Sibiiu prin adres'a de dto 13 Septembrie a. c. Nr. 19 asterne sum'a de 210 fl. v. a. venitul curatu dela concertulu datu la 28 Augustu a. c. în favorulu Asociatiunei transilvane (Ex. Nr. 418/1887.)

— Sum'a de 210 fl. v. a. se transpune la cass'a Asociatiunei, avédu a se adevérí primirea și a se multumí în scrisu reuniunei romane de cântari pentru spriginulu datu.

Nr. 159. Tipografi'a archidiecesana din Sibiiu prin hartia de dto 24 Septembrie a. c. asterne contulu pentru semestrulu

I. alu fôiei Associatiunei „Transilvani'a“ in suma de 300 fl. 30 cr. v. a. (Ex. Nr. 422/1887).

— Se avisédia la cassa spre platire sum'a de 300 fl. 30 cr. v. a.

Sibiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu.

S'a cetitu si verificatu in siedinti'a comitetului Asso-
ciatiunei transilvane dela 1 Octomvrie n. 1887.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secret. II.

Nr. 431/1887.

Procesu verbale

*alu comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a ro-
mana si cultur'a poporului romanu din siedinti'a dela 29 Sep-
tembre 1887.*

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: E. Macellariu, Z. Boiu, G. Baritiu,
Dr. Il. Puscariu, I. St. Siulutiu, P. Cosm'a, I. Popescu,
Const. Stezariu, I. V. Russu, B. P. Harsianu, Nicanoru
Fratesiu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 160. Comisiunea esmisa din siedinti'a dela 27 Sep-
tembre a. c. Nr. 429 pt. prot. 156 raportédia, cà tôte espli-
catiunile, ce le au datu Dlui Dr. D. P. Barcianu si domnisiórei
baronesa Helena Poppu, si tôte silintiele, intru de a-i capacítá
se'si retraga abdicerile presentate comitetului, au remasu fàra
resultatulu doritu, de óre-ce ambii au declarat in modu cate-
goricu, cà neputendu vedea in dispositiunile comitetului rela-
tive la schimbarea delegatului, la insarcinarea directiunei cu
agende noue, la numirea guvernanteloru din partea comitetului,
decátu unu votu de neincredere fatia cu persónele loru, nu
potu a-si retrage abdicerile dela directiune. Stându astfelu
lucrul comisiunea se vede indemnata a face propunerea: sè
se primésca abdicerea atátu a Dlui Dr. D. P. Barcianu dela
postulu de directoru càtu si a domnisiórei Helena baronesa
Poppu dela postulu de directóra. Membrulu comitetului I.
V. Russu face urmatórea contra-propunere, presentata in scrisu:
Dupa-ce motivele de abdicere ale directorului si ale directórei
fatia cu interesele si importantia causei publice scolastice, si
inca chiaru in decursulu anului scolasticu, nu mi se paru justi-
ficate, propunu: cà onoratulu comitetu se nu primésca abdi-
cerile amintite, ci se invite atátu pe directoru càtu si pe
directóra, cà in interesulu institutului si alu invetiamentului
se'si continue activitatea loru pàna la finea anului curinte.

In decursulu discussiunei se afla a se desface propunerea
comisiunei in doue parti; una in ceea-ce privesce abdicerea
Dlui Dr. D. P. Barcianu, si alta in ceea-ce privesce abdicerea
domnisiórei baronesa Helena Poppu, avendu a se pune sepa-
ratu la votu.

Urmându votarea mai întâiu asupr'a propunerei mem-
brului I. V. Russu fiindu spriginita numai din partea mem-
brului B. P. Harsianu se votédia pe rendu asupr'a celoru

doue parti, in care s'a desfacutu propunerea comisiunei, adu-
cându-se urmatoriulu conclusu:

a) referitoriu la abdicerea Dlui Dr. D. P. Barcianu:
Comitetulu de sí nu afla motivata abdicerea Dlui Dr. D. P.
Barcianu, de óre-ce dispositiunile luate nu se potu considerá
de votu de neincredere pentru densulu, dar' fiind-ca densulu
si dupa explicatiunile date insista la abdicere, — comitetulu
o primesce cu regretu;

b) referitoriu la abdicerea domnisiórei Helena baronesa
Poppu: Abdicerea se primesce cu regretu; — considerându
inse, cà anulu scolaru este inceputu, si internatulu nu póte
stá fàra supraveghiere, domnisiór'a baronesa Helen'a Poppu
este rogata, cà pàna càndu va fi comitetulu in stare se inde-
plinésca acestu postu, se stea la loculu seu, ceea-ce póte dura
celu multu pàna la finea semestrului primu alu anului curentu
scolarlu.

Nr. 161. In legatura cu cele decise la punctulu pre-
cedentu si la propunerea aceleiasi comisiuni, comitetulu decide:

— Oficiulu de directoru alu scólei civile de fete cu internatu
susținute de Associatiunea transilvana se increde in modu in-
terimalu profesorului provisoriu Septimiu Albini, acordându-i-
se unu adausu la salariu in sum'a de 100 fl. la anu, si unu
adausu de 50 fl. pe anu la banii de quartiru, conformu con-
clusului comitetului dto 16 Iunie 1886 Nr. 185.

Nr. 162. Delegatulu comitetului in afacerile scolare,
membrulu Ioanu Popescu, in considerarea necesitatii de a se
incepe fàra amenare instruirea in piano a eleveloru interne
deia scól'a civila de fete a Associatiunei, cere cu graiulu, cà
comitetulu in intielesulu §. din regulamentulu internu se de-
numésca pe instructorii de lipsa.

— Provedérea instructiunei in piano pentru elevele in-
terne ale scólei se increde si pentru anulu curentu scolasticu
Dlui G. Dim'a profesoru seminarialu si Domnisiórei Sabina
Brote totu in conditiunile din anulu trecutulu scolasticu.

Sibiu, d. u. s.

S'a cetitu si verificatu in siedinti'a comitetului Asso-
ciatiunei transilvane dela 1 Octombrie n. 1887.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu.

Nr. 441/1887.

Procesu verbale

*alu comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a ro-
mana si cultur'a poporului romanu, luate in siedinti'a dela
1 Octombrie 1887.*

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: I. St. Siulutiu, E. Macellariu,
Dr. Il. Puscariu, I. Popescu, B. P. Harsianu, G. Baritiu,
I. V. Russu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 162. Se citește protocólele siedintieloru comitetului
dela 27 si 29 Septembrie a. c. N. 429 si 431.

— Si se verifica.

Nr. 163. Secretariulu II. presentédia cererea domnisiórei
Azot'a Secul'a, pentru a i se oferí postulu de guvernanta ce

s'ar' afla vacantu la internatulu scólei civile de fete a Asociatiunei, si propune a se transpune directiunei dela numit'a scóla spre opinare.

Membrulu Harsianu propune a se luá acésta cerere in considerare numai dupa ce prin escriere de concursu se voru fi facutu pasii de lipsa intru indeplinirea postului de guvernanta.

Punendu-se cestiunea la votu

— se primesce propunerea secretariului II. avendu cerea de mai susu a se transpune directiunei scolare spre opinare.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru: **Macellariu, Harsianu, Puscariu.**

E. Macellariu m. p. **Dr. II. Puscariu** m. p. **Harsianu** m. p.

Nr. 446/1887.

Procesu verbalu

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu din siedinti'a dela 6 Octomvrie 1887.

Presiedinte: **Iacobu Bolog'a**, vice-presiedinte.

Membrii presenti: **C. Stezariu, P. Cosm'a, Dr. II. Puscariu, I. St. Siulutiu, E. Macellariu, I. V. Russu, Z. Boiu, B. P. Harsianu, I. Popescu, Eugenu Brote cassariu, Nicanoru Fratesiu** controlorulu.

Secretariu: **Dr. I. Crisianu.**

Nr. 164. Se presentédia harti'a domnisiórei barones'a **Helena Poppu** dto 5 Octomvrie a. c. prin care cu provocare la adres'a comitetului de dto 29 Septembrie a. c. Nr. 423. declara, ca 'i este imposibilu a remànea la postulu de directóra a internatului pàna pe la sfàrsitul primulu sèmetru alu anulu scol. curentu si se róga, cá celu multu pàna la 15 Octomvrie a. c. se i se faca posibila predarea internatului altei persóne (Ex. Nr. 443/1887).

— Spre sciintia.

Nr. 165. Se presentédia harti'a domnisiórei **Elena Petrascu**, din Sibiiu de dto 4 Octomvrie a. c. prin care, intemeiata pe testimoniile alaturate si a invitarei ce i s'a facutu din partea comitetului, prin mijlocirea membrulu **Dr. Ilarionu Puscariu**, declara a primí postulu de directóra a internatului scólei civile de fete a Asociatiunei. (Ex. Nr. 442/1887).

Membrulu **P. Cosm'a** in considerarea testimoniilor acluse, din care se vede, cá domnisiór'a **Elen'a Petrascu** dispune de cunoscintiele necesarie intru de a putea propune limb'a franceza in institutu, si in considerarea, cá dupa informatiunile primite acumu numit'a domnisióra se bucura in cercurile cele mai bune de reputatiunea cea mai frumósa, propune: Domnisiór'a **Elen'a Petrascu** se denumesce de instructóra din limb'a franceza in modu interimalu, pàna la finea anulu scolaru curentu; totodata, fiind-ca directór'a actuala a internatului domnisióra **baronesa Helen'a Poppu**, numai pàna la 15 a curentei mai remane in postulu seu, ér' pàna atunci este imposibilu sè se indeplinésca postulu de directóra pe calea concursului, totu

domnisiórei **Elen'a Petrascu** i se increde in modu provisoriu si prevederea afaceriloru de directóra pe lãnga emolumentele impreunate cu acestu postu.

Membrulu **B. P. Harsianu** face urmatórea propunere:

In considerare, cá postulu de directóra este unulu din cele mai insemnate ale institutului, in considerare, cá prestigiulu institutului aterna tare multu dela cualificatiunea persónei, carea va fi concrediuta cu conducerea institutului, in considerare, cá domnisiór'a **Elen'a Petrascu** nu a produsu nici unu atestatu despre cualificatiunea sa si despre studiile, ce le ar-fi absolvatu, si in considerare, cá atestatele reproduce cu datulu din 4 Octomvrie a. c. dela dómn'a **Carolin'a Moricz**, ved. de colonelu, **Dl. Ernst Idiczuk**, siefulu statului majoru alu divisiunei a 16 de infant. si de dto 5 Octomvrie a. c. dela domnulu **Alois Gentchik** intendantu militariu si dómn'a **Mari'a Petri** sunt atestate de natura cu totulu privata si se referu singuru la limb'a franceza, si in fine in considerare, cá numit'a domnisióra nu si-au produsu nici macaru atestatulu de botezu, ba dupacum sunt informatu nu posede nici cunoscinti'a limbei romanesci pe deplinu, nu o potu primí nici cá instructóra de limb'a franceza, si cu atátu mai puçinu cá sè se póta incredintia cu afacerile de directóra, propunu asia dar, cá postulu de directóra sè se suplinésca prin concursu formalu si cu diu'a de adi sè se escrie concursu, fiindu incredintiatu, cá pàna la ìmplerea postului pe calea concursului, domnisiór'a **baronesa Elena Popu** va remanea la postulu seu; la casu daca domnisiór'a **baronesa Elen'a Poppu** ar esí din postu inainte de a se completá postulu de directóra in calea concursului, sè se incredintiedie pàna la completarea postului de directóra ad interimu domnisiór'a profesóra **Aureli'a Filipescu** cu afacerile directórei.

Punendu-se aceste propuneri la votu

— Se primesce propunerea facuta de membrulu **P. Cosm'a** dupa-ce propunerea membrulu **Harsianu** a fostu spriginita numai din partea membrulu **I. V. Russu**.

Nr. 166. In legatura cu cele cuprinse la punctulu precedentu se decide:

— Domnisiórei **Elen'a Petrascu**, in calitate de directóra, i se increde prevederea tuturoru afaceriloru administrative care privescu internatulu.

Nr. 167. In legatura cu cele cuprinse la punctulu 165. alu acestui procesu verbalu se decide:

— Pentru instruirea in limb'a franceza voru avé se platésca elevele scólei civile de fete a Asociatiunei pentru anulu curentu scolaru tax'a de 1 fl. la luna.

Nr. 168. Membrulu **Elia Macellariu** substerne prin harti'a de dato 25 Septembrie a. c. 11 bucati de scripte ale lui **G. Visi'a** referitóre la o donatiune a sa de 300 fl. pe sém'a Asociatiunei transilvane (Ex. Nr. 437/1887).

— Se transpunu membrulu **P. Cosm'a** spre dare de parere.

Nr. 169. **Ioanu Ratiu** studentu de cl. V. in Cluju si stipendiatu alu Asociatiunei prin harti'a de dto 21 Septembrie a. c. cere a 'i se lasá stipendiulu de 50 fl. din fundatiunea **Dobàc'a** si mai departe, de óre-ce din matematica, in care se arata cá nu aru fi satisfacutu, a capatatu numai din gresiala calculu reu, ceea ce se vede si din imprejurarea, cá din tóte celelalte studii are mai totu calculi eminenti (Ex. Nr. 434/1887).

— In considerarea calculilor celor buni din celelalte studii afara de matematica si cu privire la faptul, ca petentele e actualminte promovatu, ce arata, ca acela si-a emendatu calcululu, apoi si din considerarea caldurósei recomandari ce i se face din partea directiunei despartimentului Cluju dto 18/9 a. c. Nr. 9 studentulu I. Ratiu se lasa si mai departe in folosirea stipendiului de 50 fl. din fundatiunea Dobác'a, ce i s'a conferitu sub Nr. 154/1887 eliberându-se si ratele, care nu le-a ridicatu pentru trecut.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru :
Harsianu, Macellariu, Cosm'a.

S'a cetitu si verificatu.

Sibiiu, in 8 Octombree 1887.

B. P. de Harsianu m. p. **E. Macellariu** m. p. **P. Cosm'a** m. p.

Nr. 453/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu luat in siedinti'a dela 13 Octombrie n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: Dr. Il. Puscariu, C. Stezariu, E. Macellariu, I. V. Russu, P. Cosm'a, I. Popescu, B. P. Harsianu, Z. Boiu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 170. Delegatulu comitetului in afacerile scolare dl Ioanu Popescu, prin adres'a dto 13 Octomvrie a. c. raportédia, ca in urm'a insarcinarii primate cu datulu 29 Septembrie a. c. Nr. 431 si 6 Octombrie a. c. Nr. 442: **1.** au asistatu in 12 Octombree a. c. la 11 óre in localitatile scólei de fete a Asociatiunei la predarea afaceriloru si a acteloru directionale din partea fostului directoru, dl Dr. D. P. Barcianu, nou denumitului directoru, dlui Septimiu Albini, éra in 13 Octombree a. c. la 10 óre la transpunerea obiecteloru apartinetóre internatului din partea fostei directóre domnisiórei baronesa Helena Popu noudenumitei directóre domnisiórei Elen'a Petrascu; **2.** ca la 12 Octombree s'a efeptuitu prevediut'a predare din partea dlui Dr. D. P. Barcianu dlui Septimiu Albini in presenti'a domniei sale si a secretariului II alu Asociatiunei a dlui Dr. I. Crisianu pe bas'a unui inventariu, a carui copie s'ar afá in archivulu comitetului; **3.** ca de asemenea in presenti'a domniei sale si a numitului secretariu, precum si a dlui directoru S. Albini s'a facutu in 13 Octombree si transpunerea domnisiórei Elen'a Petrascu, pe bas'a unei consemnari, nu inse din partea domnisiórei baronesa Elen'a Poppu, ci prin imputernicitulu dênsei, domnulu Sabinu Barcianu; **4.** ca despre amintitele predari, care au decursu in ordinea cea mai buna s'au luat protocolé in deosebi si directiunea scolaru va face si din parte'si raportu despre cele efeptuite; **5.** ca dupa-ce domnisiór'a baronesa Elen'a Poppu a esitu inca in 12 Oct. din institutu, domnisiór'a directóra Elen'a Petrascu a si in-

tratu in 13 Octombree in acestu oficiu; de asemenea si-a ocupatu postulu si dl Septimiu Albini. (Ex. Nr. 454/1887).

— Spre sciintia.

Nr. 171. Pe bas'a raportului verbalu, pe care 'l face in urm'a unei prealabile cointielegeri cu directiunea scólei civile de fete cu internatu a Asociatiunei, delegatulu comitetului in afacerile scolare, se constata, ca acum dupa-ce s'au inmultitu numerulu eleveloru interne, care voiescu a se deprinde in piano, e neaparata lipsa de a se inmultí si mijlócele de invetiamentu in directiunea acésta, si se decide la propunerea delegatului — Sè se cumpere si in anulu acesta, si inca fàra amenare, unu piano, pentru cá astfelu se li se faca eleveloru interne posibilu deprinderea de lipsa.

Nr. 172. Directorulu despartimentului VII. (Abrudu) alu Asociatiunei transilvane, dl Gerasimu Candrea prin adres'a de dto 15 Septembrie a. c. substerne, spre pastrare in archivulu Asociatiunei, unu facsimile de pe sigilulu folositu de prefectulu Avramu Iancu. (Ex. Nr. 416/1887).

— Cu multiamita spre sciintia, avendu a se asiedia in archivulu.

Nr. 173. Iosifu Moldovanu studentu la Academi'a de Comerciu, anulu III. in Clusiu prin adres'a dto 20 Septembrie a. c. cere, se i se aplaciedie unu stipendiu disponibilu, spre a'si putea continua studiile. (Ex. Nr. 421/1887).

— Nedispunendu comitetulu de stipendii cu asemenea menitiune, cererei presente nu se póte satisfice.

Nr. 174. Directiunea despartimentului III (Sibiiu) alu Asociatiunei transilvane prin adres'a dto 8 Septembrie a. c. Nr. 14 raportédia, ca in urm'a hártiei comitetului dto 4 Martie a. c. Nr. 36 a luat dispositiunile de lipsa pentru o buna primire a óspetiloru dela adunarea generala a Asociatiunei, țnuta in estu anu in Sibiiu, punendu la cale, prin comitete arangietóre alcatuite anume spre acestu scopu, diferite festivitati, care au decursu in modu satisfacatoriu si au datu si unu venitu curatu considerabilu in favorulu Asociatiunei (Ex. Nr. 425/1887).

— Cu multiamita spre sciintia.

Nr. 175. Directiunea despartimentului III. (Sibiiu) alu Asociatiunei transilvane prin adresa dto 14 Septembrie a. c. substerne spre competenta afacere protocoléle siedintieloru subcomitetului dela 18 Maiu, 4 Iunie si 17 Septembrie a. c. cuprindiendu concluse referitóre la dispositiunile ce s'au luat pentru adunarea generala a Asociatiunei din anulu acesta. (Ex. Nr. 426/1887).

— In protocoléle substernute nu se cuprindu concluse, care aru cere aprobarea comitetului, deci servesce spre sciintia.

Nr. 176. Societatea „Transilvani'a“ din Bucuresci prin adres'a dto 18 Septembrie a. c. Nr. 56. trimite sum'a de 200 fl. v. a. pe sam'a eleviloru meseriasi sustinuți de dens'a, pentru timpulu dela 1 Octombree a. c. pana la 1 Aprilie 1888 cerendu adeverirea primirei. (Ex. Nr. 435/1887).

— Spre sciintia, primirea sumei de 200 fl. v. a. s'a adeveritu immediatu pe cale presidiala.

Nr. 177. Samoila Otioiu calfa de croitoriu din Hosusseu, prin adres'a dto 1 Octombree a. c. se róga pentru unu ajutoriu destinatu pentru calfele de romanu. (Ex. Nr. 436/1887).

— Nedispunendu de ajutore cu asemenea menitiune, cererei presente nu se póte satisfice.

Nr. 178. Domnulu Dr. Aloisiu Sentz, directoru la academi'a de drepturi, prin adres'a dto Sibiu 14 Octombore a. c. Nr. 285 *transpune comitetului, in conformitate cu prescisele §. 25 din statutele „Societatii pentru spriginirea studentiloru lipsiti dela academi'a de drepturi din Sibiu“ si in sensulu resolutiunei Inaltului Ministeriu reg. ung. de culte si instructiune publica dto 28 Septembore a. c. Nr. 31572. sum'a de 412 fl. 01 cr. v. a. cu observarea, cá se se dispuna de acesti bani amesuratu scopuriloru, pe care le-a urmaritu susnumita, societate acum desfiintata, cerendu totodata si adeverirea primirei. (Ex. Nr. 438/1887).*

— Cu multiamita spre sciintia, avendu sum'a amintita de 412 fl. 01 cr. v. a. a se administra pana la stabilirea unui actu foundationalu, cá depositu.

Cu elaborarea unui proiectu de actu foundationalu se in-sarcinédia secretariulu II alu Associatiunei Dr. I. Crisianu.

Nr. 179. Directiunea calei ferate somesiane din Dees prin adres'a de dto 13 Iulie a. c. Nr. 2843 prezentata aici in 4 Octombore a. c. cu provocare la cererea comitetului dto 9 Iulie a. c. trimite 100 de bucati de „carte de legitimare“ pentru pretiuri reduse pe calea ferata somesiana pe sém'a membriloru Associatiunei, cari voru voi se participe la adunarea generala a Associatiunei din acestu anu (Ex. Nr. 439/1887).

In legatura cu acésta se constata, cá comitetulu, vedindu cá se apropie terminulu pentru adunarea generala si bilete pentru pretiuri scadiute, cerute dela On. directiune din Deesiu cu datulu 9 Iulie a. c. nu mai sosescu, s'a adresatu la 16 Augustu pentru urgentia pe cale telegrafica cátra numit'a directiune, innoindusi cererea. *Respunsulu, mai intaiu telegraficu, mai in urma si in scrisu dto 16 Augustu sositu dela directiunea din cestiune a fostu, cá bilete cerute s'au espedatu la adres'a comitetului inca la 13 Iulie. In urm'a acestui respunsu comitetulu a facutu intrebare la oficiulu postalu din Sibiu, si aflandu, cá la adres'a lui n'au sositu nimicu dela susnumit'a directiune, o a rogatu pe acésta cu datulu 17 Aug. pe cale telegrafica, ér' la 18 Aug. in scrisu se reclamedie trimiterea facuta la oficiulu postalu din Deesiu, ér' pana la clarificarea cestiunei, cá se nu se intardie lucrulu, se-i trimite alte bilete, daca se póte érasu 100 de bucati, cá se'i fie posibilu ale distribui la timpu membriloru respectivi ai Associatiunei.*

In urm'a acestei cereri, fara a i se spune, daca s'a facutu vre-o reclamare, i s'au transpusu comitetului din partea onoratei directiuni din Deesiu cu datulu 18 Aug. o alta 100 bucati de bilete cu aceea, cá atatu pentru acestea cátu si pentru cele trimise cu datulu 13 Iuliu se se solvésca spesele de tipariu si portulu postalu, ceea-ce comitetulu a si facutu.

Prin adres'a presenta se transpune dar comitetului o suta de bilete, pe care onorat'a directiune sustine a o fi trimisut dejá la 13 Iuliu.

— Fiindu din datulu, pe care 'lu pórtá stampil'a oficiului postalu din Deesiu, evidentu, cá pachetulu din cestiune cu 100 de bucati bilete pentru pretiuri reduse a zacutu pana bine de curendu in Deesiu, si ca e posibilu, ca iregularitatea intemplata se cada in sarcin'a oficiului postalu din acestu locu, pe langa remitererea pachetului impregiurarea acésta se aduce la cunoscenti'a on. directiuni a calei ferate din Deesiu, ca aflandu cu cale, se faca pasii de lipsa in caus'a acésta, cá se nu se mai póta intemplá pe viitoriu astfelu de iregularitati.

Nr. 180. Georgiu Ratiu maestru de mesariu in Alb'a-Iuli'a, prin hártia fara datu prezentata aici la 5 Octombore a. c. cere de nou unu ajutoriu spre a-si putea suscepe meseri'a. (Ex. Nr. 440/1887).

— Nedispunendu comitetulu de ajutore cu asemenea menitiune, cererei presente nu se póte satisface.

Nr. 181. Fostulu directoru alu scólei civile de fete cu internatu a Associatiunei transilvane, dl Dr. D. P. Barcianu

prin hártia de dto 5 Octombore a. c. Nr. 273 presenta ratiociniulu despre intratele si esitele scólei amintite in decursulu anului scol. 1886/1887, aretandu, cá documentele justificative se conserva la cancelari'a directiunei scolare si potu fi controlate. (Ex. Nr. 444/1887).

— Ratiociniulu prezentatu se preda cassariulu Asociatiunei spre a 'lu instrua cu documentele de lipsa si a raportá asupra starei lucrului.

Nr. 182. Efori'a scolara din Scoreiu prin adres'a dto 10 Octombore a. c. se róga se se trimita pe sém'a bibliotecei dela scól'a romana din Scoreiu fói'a „Transilvani'a“ (Ex. Numerulu 451/1887).

— Cererea eforiei scolare din Scoreiu se incuviintiédia, avendu a se trimite, cu incepere dela 1 Noembre a. c. câte unu esemplariu din „Transilvani'a“ pe sém'a bibliotecei dela scól'a romana din Scoreiu.

Nr. 183. Au mai incursu la comitetu urmatóarele taxe de membrii: dela domni Porre Teodoru din Alb'a-Iuli'a pro 1888 5 fl. Lemeni Alexandru in Borsia pro 1886 si 1887 10 fl. Romanu Tom'a sen. in Sebesiulu inf. 75 fl. restulu de taca cá membru pe viatia. Cosbucu Leonu in Lesiu pro 1886 si 1887 10 fl. Dr. Moisilu Constantinu restulu de 3 fl. 50 cr. pro 1887 si Ieronimu Baritiu in Sibiu pro 1887 5 fl.

— Spre sciintia.

Sibiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
vice-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru:
Dr. Puscariu, Stezariu, Macellariu.

S'a cetitu si verificatu.

Sibiu, 16 Octombore 1887.

Dr. II. Puscariu m. p. E. Macellariu m. p. C. Stezariu m. p.

Nr. 470/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatú in siedinti'a dela 17 Octombore 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte.
Membrii presenti: Dr. II. Pucariu, P. Cosm'a, E. Macellariu, I. Popescu, I. St. Siulutiu, Z. Boiu, Eugenu Brote cassariu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 184. Corpulu didacticu alu scólei civile de fete cu internatu a Associatiunei transilvane prin adres'a dto 22 Septembore a. c. Nr. 241, cu estrasu din protocolulu conferintiei sale, tinute la acelasi terminu, remonstrédia contra „Regulamentului internu“ votatu de comitetu pentru numit'a scóla, si cere: a) se se modifice in sensulu textului din proiectulu de regulamentu §. 3. lit. b. si §. 5. lit. a. incátu privesce preparatiunile in scrisu, dupa care ar avea se se faca instructiunea in scóla; b) se se modifice, totu in sensulu proiectului, si §. 29 remanendu, ca si pe viitoriu directiunea se numésca guvernantele dela internatulu scólei numite, si nu comitetulu; c) se se modifice §. 29, si in ceea ce privesce crearea unui nou oficiu de „administratoru“, sustinendu-se spre acestu scopu si §. 30 din proiectu, in care se prevedu agendele impreunate cu noulu oficiu; d) se se aduca prescisele §. 5. lit. l. si m. referitóre la positi'a in internatu a invetiátóreloru aplicate la scól'a Associatiunei, in consonantia cu conclusulu comitetului din siedinti'a dela 29 Iuliu a. c. Nr. 87. lit. e. in urm'a ca-

ruia actualei invetiatoresc i s'a concesu se fie cu locuintia afara de internatu.

In legatura cu cele premerse se presenta adres'a directiunei dto 15 Octombore a. c. Nr. 283, prin care se cere cu urgentia resolvirea cererei de mai susu a corpului didacticu. (Ex. Nr. 420 si 457/1887).

— Comitetul decide: a d, a) ne aretandu-se executabile prescisele §§. 3. lit. b. si 5. lit. a. din „Regulamentulu internu“ pentru scol'a Asociatiunei referitoare la preparatiunile in scrisu, pe bas'a carora aru avea invetiatorii dela numit'a scola se faca instructiunea, cererea corpului didacticu se incuviintiedia, avendu a se lasa afara, cu abatere dela conclusulu comitetului dto 16 Septembore a. c. din §. 3. lit. b. alu regulamentului internu stabilitu definitivu prin acelu conclusu cuvintele: „va revisui preparatiunile invetiatorilor“, ér' din §. 5. lit. a. alu aceluasi regulamentu cuvintele: pe bas'a preparatiuniloru facute in scrisu pentru fie-care lectiune, revisuite de directorulu (§. 3. lit. b. al. 2) si corectate de densii din anu in anu pe temeulu esperientieloru castigate“. a d b) peste punctulu acesta din cererea corpului didacticu se trece la ordinea dilei; a d c) fiindu cestiunea atinsa in punctulu acesta alu cererei corpului didacticu resolvita prin conclusulu comitetului dto 6 Octombore a. c. pt. prot. 166 directiunea este invitata se vina cu propuneri positive cu privire la modulu, cum aru fi se se esecute numitulu conclusu; a d d) peste punctulu acesta din adres'a directiunei se trece de asemenea la ordinea dilei.

Nr. 185. Directorulu provisoriu dela scol'a civila de fete cu internatu a Asociatiunei prin adres'a dto 14 Octombore a. c. Nr. 280 raportedia, ca densulu a primitu agendele directiunii scolei, ér' domnisiór'a Elen'a Petrascu a primitu directiunea internatului si administrati'a, tote aflandule in cea mai buna ordine. (Ex. Nr. 455 si 464/1887).

— Spre sciintia. In legatura cu acesta se ia spre sciintia si raportulu specialu de acelasi cuprinsu prezentatu sub Nr. de exh. 464 de directór'a provisorá domnisiór'a Elen'a Petrascu.

Nr. 186. Secretariulu II. presenta raportulu directiunei dela scol'a civila de fete cu internatu a Asociatiunei dto 15 Octombore a. c. Nr. 284 referitoriu la unele afaceri economice. (Ex. Nr. 458/1887).

— Spre sciintia.

Nr. 187. Directiunea scolei civile de fete cu internatu a Asociatiunei prin adres'a dto 16 Octombore a. c. Nr. 285 arata, ca in urm'a sporirii numerului elevelor, care frecuentedia scol'a in anulu curentu scol. s'a aratatu necesitatea de a se procurá unu numeru mai mare de banci; ca directiunea s'a pusu spre acestu scopu in cointielegere cu firm'a Leopold Feivel din Budapesta, dela care s'au procuratu si bancile ce sunt adi in scola si pe bas'a informatiuniloru primite presenta a) pentru procurarea de banci unu preliminaru de 335 fl., ér' b) pentru procurarea unoru aparate de gimnastica, care de asemenea sunt neaparatu de lipsa, unu preliminaru de 85 fl. in totalu unu preliminaru de 420 fl. Rabatulu de 12% ce'lu acorda firm'a furnisatore, va acoperi spesele de ambalagiu si transportu astfeliu, ca sum'a de 420 fl. póte fi privita ca pretiulu aprocsimative esactu alu objectelor de procuratu dimpreuna cu tote spesele. Considerandu timpulu inaintatu si imprejurarea, ca elevele siedu inbuldite in scola, directiunea cere de urgentia, se fie imputernicita a face comanda specificata in preliminarulu prezentatu, avendu sum'a de 420 fl. se avisá la cass'a Asociatiunei (Ex. Nr. 461/1887).

In legatura cu acesta cassariulu Asociatiunei, dl Eugenu Brote, 'si tine de datorintia a atrage atentiunea comitetului asupra insuficientiei mijlocelor banesci pentru noue procurari in scola, si 'lu róga a ținea in suspensu votarea positiunei de 420 fl. pana ce directiunea scolara va presenta budgetulu pentru anulu curentu scolariu.

— In considerarea motiveloru cuprinse in hartia de sus a directiunei, comitetulu afla a incuviintia fara amenare preliminarulu de 420 fl. autorisandu pe cassariulu Asociatiunei ca la casu de lipsa se contraga unu imprumutu pentru acoperirea lui.

Totdeodata se insarcinedia directiunea scolara a presenta comitetului fara amenare unu proiectu de budgetu pentru anulu curentu scolariu.

Nr. 188. Delegatulu comitetului in afacerile scolare, Dl. I. Popescu, prin adres'a dto 16 Octombore a. c. arata, ca pentru completarea organismului scolasticu prevediutu in statutulu de organizare alu scolei civile de fete a Asociatiunei mai lipsesce inca cursulu complementariu, ca cercetandu densulu, in calitate de delegatu, intre altele, si despre starea numitului cursu, a aflatu, ca corpulu profesoralu carele a fostu insarcinatu pe urma cu elaborarea planului de invetiamentu pentru acestu cursu, n'a facutu unu asemenea planu, de aceea a pregatitu si elaboratu densulu planulu cerutu predandulu directiunei scolare spre a'lu supune deliberarii corpului profesoralu si alu inainta apoi comitetului cu propunerile eventuale.

Se róga deci dl delegatu, ca comitetulu se staruésca a se luá de urgentia hotariri in privinti'a amintitului cursu complementariu, de órece amenarea infiintari aceluia ar fi impreunata cu scaderi pentru elevele care s'au insinuat alu ceretá. (Ex. Nr. 471/1887).

— Se se provóce directiunea a asterne spre aprobare fara amenare proiectulu planului de invetiamentu pentru cursulu complementariu ce este a se infiintia.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
vice-presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru:
Dr. Puscariu, Cosm'a, Popescu.

Verificatu in 19 Octombore 1887.

Dr. II. Puscariu m. p.

P. Cosm'a m. p.

I. Popescu m. p.

Interpelatiunea dlui Ioanu Popu Reteganulu*).

In siedinti'a I. a adunarei generale dela Alb'a-Iuli'a membrulu I. Popu Reteganulu indreptase o intrebare ca'tra presidiulu Asociatiunei insoçita si de o propunere in caus'a infiintari unui fondu pentru intemeierea unei scole române in Gherl'a. Adunarea transpuse charti'a interpelantelui la comisiunea de propuneri, era acesta dupa o incercare de a prinde firulu acelei interpelari si legatur'a ei cu propunerea facuta, se vediu indemnata a opina, ca adunarea se insarcinedie pe comitetu ca se'si castige datele necesarie despre fundatiunea scolei centrale românesci, care ar fi se se infiintiedie in Gherl'a, se faca pasii necesari, in catu afacerea ar' cadea in competentia comitetului si se raportedie despre starea lucrului, la adunarea generala viitoare a Asociatiunei.

Asia dara missiunea data comitetului de ca'tra adunarea gener. din Augustu 1886 sta din doue parti: castigarea datelor necesarie despre fundatiunea unei

*) A se vedé procesulu verbale alu comitetului din 16 Aug. P. 102 in Transilvani'a Nr. 15—16 pag. 133 si protocolulu adunarei generale din 29 Augustu a. c.

scóle centrale in Gherl'a, se si faca pasii necesari încatu afacerea ar' cadea in competenti'a comitetului.

Actele, la care se provóca si cu care 'si proptesce interpelantele actiunea sa suntu in numeru de optu, adeca atâtea câte se vedu publicate in unele diarie citate de càtra dsa, pentru-cà in originalu sau inca in copii legalisate nu s'a produsu nici unulu. Cele de àntai doue acte suntu din Februariu 1862. Alu treilea si celu mai importantu, adeca „Dechiararea obligatóre a comuneloru“ nu are nici unu datu, prin urmare asia cum s'a publicatu in diarie se póte considerá numai cá unu formulariu pentru viitoriu. Actulu IV. titulat: Invoirea fundamentala sau o specie de statutu compusu din trei parti principali A. B. C. si din 31 puncte sau condituni speciali; acestu actu póta dat'a din 8 Maiu 1862, dara nu este subscrisu de nimeni.

Din actele V. VI. VII. VIII. se vedu publicate numai estrase scurte din doue scrisori, un'a a dlui Mich. Bohatielu cá jude primariu alu comitatului Dobacei si alta a senatului scolasticu in embryone, ambele fàra data si fàra Nr. de registru; apoi doue resolutiuni, un'a a comitelui supremu Buteanu din 15 Maiu 1862, éra a dou'a a guvernului din Clusiu din 13 Iuniu 1862 Numerulu 12717 din care s'ar vedea, ca ridicarea scólei proiectate s'a luat la cunostintia si a fostu aprobat de càtra guvernulu marelui principatu alu Transilvaniei.

Intru altele despre acestu actu din urma sciu si mai marturisescu acei barbati romani, cari in acelu timpu erau si ei membri ai guvernului si cari din grati'a lui Ddieu se mai afla in viatia.

Dara cu privire la interpelatiunea de fatia nici nu este intrebarea, daca acestea optu acte sunt autentice sau nu, ci intrebarea netedu pusa este, daca acelea acte cá autentice obliga la ceva pe Associatiunea transilvana sau nu.

Dupa cercetari minutióse facute in acésta cauza de altmentrea fórté interesanta din punctu de vedere alu adeveratei culture nationale, Comitetulu Dvóstra se vede silitu a declará, cá acelea acte nu obliga pe Associatiune si pe comitetulu seu la nimic. Pentru-cá sè se póta constata vre-o urma de obligamentu pentru Associatiune càtra întreprinderea acelu 42 de comune din comitatulu Dobacei, trebuiá sè se probedie in modu autenticu, cá asia numitul senatu scolasticu alu acelei întreprinderi a invitat pe Associatiune prin actu formalu, cá se ia asupra'si priveghiarea nemijlocita asupr'a fonduriloru, a averei, càtu si in privinti'a planului de invetiamentu, asia precumu se prevede in pp. 24 si 25 din invoirea fundamentala, apoi conformu punctului 26 din aceeaasi invoire totu Associatiunea se aiba a'si exercitá dreptulu de privighiare „trimitiendu din membrii sei comisari cari se cercetedie scól'a, cursulu invetiatoriloru, protocolulu si tóte ratiunile senatului, si se póta cu unu cuventu a face toti pasii aflatu de densa buni,

numai cá institutul si scól'a aceea se infloresca si se fia asigurata“.

Si nici atàta nu aru fi de ajunsu, ci dl interpelante erá ținutu se probedie totu cu actu autenticu, cá Associatiunea transilvana ar' fi luat in adeveru in vreun'a din adunările generali ale sale asupra sa o sarcina atatu de grea si delicata, inpreunata cu spese si cu respundere grea, precum se prevede in cele trei puncte susu citate si preste totu in coprinsulu asia numitei invoieli fundamentali.

Nimicu din tóte acestea nu s'a intemplat. Combinându dupa cele optu acte, afacerea acésta scolastica a comuneloru dobácene s'ar fi regulatu pàna in Iuniu 1862. In casu càndu cineva s'ar fi adresatu indata atunci in aceeaasi afacere càtra comitetulu Associatiunei, ar fi urmatu cá se fia fostu data in discussiunea adunarei generale ținute la Brasiovu in 28—30 Iuliu acelu anu. Agendele acelei adunari coprinse in 27 de puncte ale processeloru sale verbali nu coprindeu nici unu cuventu despre întreprinderea desu memorata a comuneloru dobácene. S'ar putea inse cá acea afacere se fia ajunsu la comitetu in urm'a adunarei generale din 1862. In acestu casu comitetulu alu carui presiedinte energiosu erá prea fericitul metropolitu Andreiu br. de Siagun'a, care nu lasá nici cea mai neinsemnata afacere se fia pusa la o parte cu lunile întregi, aru fi datu afacerea dobacéna in desbaterea adunarei generale ținute la Blasiu in 7 et 8 Septembrie 1863, in care s'au pertractatu o suma de agende in 41 puncte protocolari, din care inse nici-unulu nu scie nimic de fundatiunea scolastica si nici de vre-o invoiela relativa la aceea a celoru 42 de comune. Totu asia nu se afla urma nici in actele adunarei generale a patr'a ținuta in anulu 1864 la Hatiegu. Caus'a acestei taceri este invederata:

Comitetulu Associatiunei nu fusese informatu de càtra nici o auctoritate competenta si nici provocatu a luá asupra'si sàrcinele in puse ei de càtra cineva, fàra a fi intrebatu mai antaiu, daca este ea in stare, daca Associatiunea voiesce, daca'i este permis prin lege, daca nu aru veni in conflictu cu alte auctoritati ale statului sau ale bisericiloru, anume in acea epoca, pre càndu sfer'a de activitate pentru asia numiti referenti scolastici guberniali se alterase atatu de multu in comparatiune cu aceea ce o avusera sub absolutismulu curatu, încatu acumu unii din ei incepusera se vie in conflictu cu respectivele ordinariate, de sí nu asia grave cá in dilele nóstre, in totu casulu inse neplacute. Apoi nu Associatiunea transilvana din natur'a sa blànda si pacifica este acea corporatiune scientifica si de cultura, care se incline vre-odata a se amesteca in lupt'a gigantica, inversiunata, purtata pentru a fi sau a nu fi, de atâtea sute de ani pàna in diu'a de astadi între potestatea eclesiastica si între cea politica, între coróna si mitra, cruce si sabia in tóta lumea christiana.

Dlu interpelante a pretinsu in cererea sa din 8 Augustu 1866 cá adunarea generala se indatoredie pe

comitetulu seu, cá in acésta afacere se càstige càtu mai curendu datele necesare, éra adunarea generala a decisu precumu vediuramu, cá comitetulu „se faca pasii necesari in càtu afacerea ar cadea in competentia lui“.

Dupa-ce probaramu de ajunsu, cà nimeni nu auctorisase vreodata pe comitetulu Asociatiunei cá se traga la respundere pe cineva in afacerile scolastice ale celoru 42 de comune politice sau bisericesci din comitatulu Dobàcei, asia urmédia de sine, cà elu nici nu'si póte arogá dreptulu de a provocá pe cineva cá se'i comunice actele originali relative la acea invoieála si la pretins'a fundatiune, si asia dn: interpelante a gresitu cu totulu adres'a dela care pretinde se'i càstige cutare date si se scape de periculu o scóla care nu exista de locu.

Citindu cineva chiaru cele optu acte publicate prin diarie, carora dn interpelante le da crediementu neconditionatu, putea se prevédia usioru, cà daca s'ar fi pututu infiantia desu numit'a scóla centrala, caracterulu seu éra se fia dupa tóta probabilitatea confessionale, pentruca: 1. Episcopulu gr. cath. Ioanu Alexi provocase mai antaiu in anulu 1861 Nr. 1868 pe comunele din dieces'a sa, cá din imprumutulu de statu dela 1854 se dea obligatiuni la unu fondu mare scolasticu P. 1. 2. Oficialatululu comitatului prevede inca din 8 Februariu 1862 clasificarea numai a comuneloru bisericesci gr. catholice si o comisiune scolastica diecesana pentru conducerea causeloru scolastice. 3. In comisiunea mixta ținuta la Gherl'a 24 Februarie 1862 au conlucratu din partea diecesei patru canonici, éra mireni din partea comitatului comitele supremu cá presiedinte, alti doi membrii si doi actuari, toti cinci gr.-catholici. 4. Planulu de invetiamentu se'lu prelucre ordinariatulu episcopiei gr. cath. din Gherl'a, dar' apoi sè se intarésca si de càtra alte ordinariate, cá si cum in acelea 42 de comune ar' mai avea a face inca si alte ordinariate romane afara de celu din Sibiiu. (P. II. principale).

Din tóte acestea urmédia, cà daca zelosulu dn. interpelante doresce se afle ce s'a facutu acelu fondu destinatulu pentru infiantia unei scóle centrale in Gherl'a n'are decàtu se recurga la adresele numite in acte si aflatóre in acelu comitatu si mai alesu inpregiurulu resiedintiei episcopesci.

Onorat'a adunare generala este rugata a luá acestu respunsu alu comitetului seu la cunoscentia. Sibiiu 27 Augustu n. 1887.

Bibliografia.

— Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn. Zeitschrift für die Volkskunde der Bewohner Ungarns und seiner Nebenländer. Redigiert und herausgegeben von Prof. Dr. Anton Hermann. B.-pest 1887. formatu 4° pag. 124. Pretiulu 1 fl. 20 cr. Victoru Hornyánszky. I. Jahrgang.

Astadi càndu cultivarea sciintieloru se ține par excellence de specialitate; càndu pentru fie-care ramu alu literaturii se

afla cultivatori speciali, trebuie se intimpinamu cu bucurie ne-suintiele de soiulu celoru cuprinse in brosiur'a, pe care voimu se o facemu cunoscuta.

Acésta intreprindere, o fóie periodica, o putemu numí dintr'unu punctu óre-carele unu fenomenu raru pre terenulu literaturii nóstre nóue, si este démna de atentiune, atátu pentru materi'a ce o tractédia, càtu si pentru intocmirea ei.

Scrierea, dupa cum arata si numirea, ce o pórtá, apare in limb'a germána in Budapest'a. Redactorulu ei e profesorulu Dr. Antonu Hermann, carele o a destinatulu mai cu sama pentru barbatii de specialitate din tierile straine, rezervându si limbei romane unu spatiu mai largu, o a facutu démna, cá se cautamu a ne inpretiní cu cuprinsulu si directiunea ei.

Scopulu acestei foi periodice si terenulu pe carele va avea sè se misce, redactorulu nu le póte precisa de pe acum, de asemenea invetiatura numai dupa câtv'a timpu si numai dupa o proba favorabila o va putea trage; unu lucru ce redactorulu l'a rezervatu si pentru sine.

Atàta este siguru, cà fói'a acésta da ocaziune singurateceloru nationalitati la edarea materieloru adunate si mântuesce astfelu tesasurele traditiunei poporale sau ale literaturii ne-scrise de valurile perderei vecínice. In legatura cu acést'a mai are redactorulu inca si unu altu scopu nobilu inaintea ochiloru sei si adeca: a nutrí armoni'a fratiasca intre nationalitatile in Ungari'a locuitoare, a desteptá simpatia reciproca in ele comunicându nobilulu, frumosulu, adeca producte poetice in limb'a fie-carei nationalitati culte, despre care producte poetice Adamu Mickiewitz, poetu polonezu, astfelu scrie: „Cântece poporale, voi, sicriu sântu alu credintiei, ce legati timpurile cele vechi de cele noue, in voi își depune o natiune trofeele eroiloru sei, speranti'a cugetariloru si flórea simtiuriloru sale.

Pe tine nici nu te atinge, nici te sfarama, vre-o lovire, pe càtu poporulu teu chiaru nu te a profanatu. O cântecu poporalu! tu stai si pazesci templulu amintiriloru nationale, tu ai aripi si glasu cá de archangeli, adese si arme cá dinsii. Flacar'a mistuesce lucrurile penelului, tâlharile jefuescu comorile, dar cânteculu scapa in veci cu viatia si se strecura printre ómeni. Daca suffetele injosite nu sciu se'lu hranésca cu doru si cu sperantia, elu fuge la munti, se acatia de ruine, si de acolo spune din timpurile trecute.“

Unu serviciu de mare importantia face acésta fóie literaturii limbeloru singuratece, in càtu si-a propusu edarea aceloru producte poetice, care pâna acumu n'au aparutu in tipariu si comunicarea acelora totdeodata pe lângá aretarea textului originalu intr'o limba frumoasa si usióra germána.

Imi pare particulara anxietatea impreunata cu óre-care desperatiune a lui Hermann, càndu astfelu esclama (pag. 2): „so ist bei dem einen Volke die Quelle der echten, urwüch-sigen, mundartlichen Volkspoesie schon ganz versiegt, bei dem andern ist sie getrübt. Es ist höchste Zeit zu sammeln und zu retten“!

Din aceste cuvinte resulta doue lucruri: sau cà productele literaturii poporale, luate de densulu in consideratiune au fostu pâna in diu'a de astadi cu totulu negligite si cà a sositu timpulu supremu de ale culege, sau cà Hermann n'are deplina scire despre literatur'a poporala a limbeloru singuratece.

In casulu celu dintaiu ar fi suspicarea fàra temeiu, atátu pentru poesi'a maghiariloru, càtu si in ceea-ce privesce poesi'a romàniloru din Transilvani'a. Despre poesi'a poporala maghiara de altcum nici nu vorbescu, càci dóra suntu destulu de cunoscute colectiunile poesiiloru poporale de Arany-Gyulai, de Kriza, miturile poporale de Majláth-Kazinczy, de la Kóváry si altele.

Chiaru si limb'a romàna inse are multe colectiuni dela proverbe incepundu pâna la ballade si romantie, cu unu cumentu, din tôte genurile poesiei populare. Si nu mediocritati au fostu aceia, care au facutu colectiuni de soiulu acesta, ci luciferi, cari stralucitau pe terenulu poesiei romane, precum V. Alexandri¹⁾, Th. Burada²⁾, G. Baronzi in vol. I. alu opreloru sale complete (1872 pag. 49—63), Antonu Pann³⁾, si in urma insasi regin'a Romaniei Elisavet'a (Carmen Sylva). In fine foile beletristice romane si diarele aprôpe tôte s'au datu silinti'a se culéga piesele literaturii nescrise romane.

Apoi nu e B. Hasdeu acela, carele a culesu in modu interesantu productele de acestu soi in opulu seu „Cuvinte din Betrâni“, care in cele d'oue volumuri grôse ale sale formédia o colectiune scumpa a elementeloru populare, cu atât mai vertosu, pentruca Hasdeu ilustrédia cu esplicari limbistice folositoare locuri de multe ori cam obscure din caus'a coruptiunii textului.

Hermann subsumédia directiunea fôiei sale periodice in urmatórele 9 puncte si adeca in publicarea de:

1. producte caracteristice si stralucite, pâna acum nescrise, din poesia populara (cântece, balade, povesti, parimii, jocuri etc.) cu textu criticu si totdeodata cu traducere in limb'a germàna, precum si de traduceri a producteloru eminente din poesi'a populara esite dejá in tipariu;

2. traditiuni populare, basme, credintie. art'a populara etc.

3. poesi si traditiuni referitoare la Ungari'a depuse in poesi'a altoru popóre;

4. studii dialectice, mai cu sama despre limb'a țiganésca, armena, bulgara, vëndica, albaneza si a motiloru;

5. Adnotatiuni, intrebari, explicatiuni, studii despre folklore tuturoru popóreloru din Ungari'a, precum si despre etnologi'a popóreloru, care au trairu odinóra pe paméntulu Ungariei;

6. bibliografii sistematice si apretiare critice ale literaturii etnologice vechi si noue din alte tieri referitoare la Ungari'a si de biografii de ale etnologiloru din Ungari'a;

7. traduceri de proba din opurile aceloru poeti ai tieiei, in a caroru poesia se reflectédia in modu claru spiritulu poesiei;

8. melodii si dantiuri originale caracteristice, inse nedite, fragmente de musica si de ilustratiuni de acestea;

9. intr'unu apendice continuativu in limb'a maghiara articoli cu scopu de a lâți sciintiele etnologice.

In brosiur'a ce ne servece de substratu la observarile ce le facemu, se afla 4 articoli referitori la literatur'a romana, asia la pag. 27 redactorulu ne face aici cunoscuti cu scrierea lui Ladislau Réthy intitulata: „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása“, in care Réthy se încérca a resolví o tema tractata de multeori si de fôrte multi.

La pag. 69 cetimu o poveste scrisa in prosa. Ortografi'a pieseloru singurate e transcriptiunea fonetica lui G. Alexi, studinte la universitatea din B.-pest'a. Povestea e „Cei doi frati“.

Èn 'cetate Deva trájau odatá doj frac, Iëon 'si 'Nikolaje. Pärinci lor jerau âmen' bogac. Kând sã nâsurã, mamel'e lor jau särutat pe frunte, ka sã fiје âme'n istec si pricepuc èn tâte si alte...

La pag. 83, se afla o piesa din colectiunea lui A. Kálliani din comitatulu Szolnok-Doboka (Ardélu) pr.

Kät ëj cara Ungurjaskä
Nuj ka fata rumänaskä,
Kä-j obrazul plin de sënze,
Kënd o vez inima-e plênze.

¹⁾ V. Alexandri, poesie populare, Bucuresci A. Marianu, Ornitologia populara.

²⁾ T. Burada, Datinele poporului romanu la inmortari. Iasi.

³⁾ A. Pann, Proverbe, Bucuresci.

In limba germana:

Find'st im weiten Ungarnreiche
Nichts, was der Rumänin gleiche;
Siehst du ihre ros'gen Wangen,
Schmilzt das Herz dir vor Verlangen.

La pag. 91 se afla „Kentarja lui Vălan“ éra din col. cântecelor pop. a lui Kálliani:

Frunzä verde mäjăran,
Astaj hora lui Vălan,
Kät jera säptämënë
Vălan nimik nu lukra,
Fără tot pä kap sä ja,
Pe ulicä sä kära. etc.

La pag. 5. aflamu urmatórele enunciatii ale redactorului: „Fachmänner, die meiner Zeitschrift eine aufrichtige, selbstlose objective, gewissenhafte und eingehende Kritik, (mag sie noch so streng sein), angedeihen lassen, werde ich als die schätzbaren Mitwirkende an meinem Werke betrachten und sie werden an mir einen dankbaren, und gelehrigen Schüler finden“.

Daca voiesce redactorulu se pregatésca acestei interesante foi locu si terenu si la barbatii de specialitate romani, 'i damu sfatulu, se primésca unulu sau altulu din sistemele fonetice astadi obicinuite; pentruca o transcriptiune cá cea folosita de densulu nu coresponde nici decum legiloru gramaticale, ér apoi streiniloru neromani nu le face nici celu mai micu serviciu, precum n'ar face nici unu serviciu o analoga transcriptiune folosita la texte franceze sau spaniole.

Dreptu ilustrare a celoru diise me marginescu la câteva exemple (pag. 92). Pä ulicä sä kära etc. Ore ä in pä si in ulicä totu o vocala e? De unde scimu cumca in cuvintele: ulicële, drăgucële c=ț, ér mai in josu in cëlor c=ce?

Ce felu de licentia indreptatiesece pe cineva, se impreune dupa modulu limbei sanscrite mai multe cuvinte fără a le indigitá baremi continutulu pr. so in loc de s'o, jël lo in locu de l'o, no in locu de n'o, spusucám in locu de spusu- 'ț-am, coj = ț-oi si altele.

Adi, dupa-ce Academi'a din Bucuresci inca cu trei ani mai inainte a edatu o ortografia fôrte simpla, pusa cu totul pe bas'a logiceii, e gresiala a mutila partea romana menita. Despre transcriptiunea fonetica asia ne vine se'i dicemu si noi acum creatorulu aceleia, ce-i disese Sincai lui Lipski¹⁾ cu privire la folosirea litereloru cirile „si hi characteres diutius, et mordicitus retinendi sunt, me Herele, si Apollo concurrat, grammaticam valachicam nemo scribet“.

Ne remâne a mai face in fine amintire si de dorinti'a si speranti'a exprimata de redactorulu, cá scriitorii si culegatorii, cari se ocupa cu etnologi'a diferiteloru nationalitati din Ungari'a, nu voru lipsi alu spriginí in edarea acestei foi periodice menite a inaintá interesele etnologice.

Sunt deci rogati toti aceia, cari au dejá colectiuni sau au ocaziune de a culege cântece populare, balade, povesti, jocuri, traditiuni si datine populare, se le intocmésca in câtu se póte dupa dialectulu respectivu, eventualu se le copiedie, si provediute cu adnotatiunile necesarie se le trimita la redactiunea fôiei supranumite in Budapesta, Mészáros. utca 30 sau in tipografi'a V. Hornyánszki (in palatulu academiei).

¹⁾ Monumente ist. Papiu II. 87.

Nicolau Putnoky